

מסורת הש"ס

(א) שבת קשה: קל: סוכה
 (ב) וכו' דלמך נמתי:
 (ג) שבת שם [ומספ]
 סוכה פ"א ה"ה לקמן פ"א:
 (ד) סוכה כ"ג: (ה) כ"א:
 מנא:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה וקמבעא
 ליה וכו' דלמך נמתי:
 (ב) לקמן דף כג פ"ג:
 (ג) תוס' ד"ה או דילמא
 וכו' דמיא בעתה הוה
 דאוי ליתן לו: (ד) ר"ה
 פקק וכו' דביני בני אמר
 להו שמואל שקילו
 גלימא גידוד ביה
 אהררי רב:

מוסף רש"י

פקק החלון: כגון ארובת
 הגג (שבת קלז): בזמן
 שקשור. שם כל שעה
 (סוכה כז): ותלוי: שאני
 נגדו נלך, שמואל
 קשור בו ויטע מניע לנך
 (שבת קכח): פוקקין בו.
 כיון דמתקן ויטע מניע
 אין זה לא נזק ולא מניע
 (סוכה כז): ואם לאו אין
 פוקקין בו. דמחייב
 כמסופק על הצנין (שבת
 קכח): דמסופק הוא על
 סמיכת אהל (סוכה כז).
 הכל מודים. ר"א
 ומתלוקו שמתקן כמסופק
 אהל ארבע גזי פקק חלון.
 דלמא למי" פוקקין בו
 ואפי' דמסופק על אהל
 ארבע הוה, מודים שאין
 עושים את כל האהל
 למתחלה (לקמן ק"ט): לפיכך
 מתחלת על ד' מחותות או
 על ד' קונדסות להיות כל
 נאהל מן החמה, ודוקא נג
 אהל מחילה לאו אהל הוא
 ושני לפורסה לנשיעת
 כדאמרין (לקמן ד').
 בעובדא דשמואל, ופקק
 החלון דמחייב משום דענין
 קצוה הוא ומיחייב כמסופק
 על הצנין (שבת קכח).
 אלא להוסיף. כגון שהיה
 מתחלת פירוס ענין
 וכוונה ונשאר זה דומה
 ולמחר פוסט, דאורי
 דפקק דמסופק בעלמא הוא
 (שם) כגון פקק זה שאני
 אהל מוספת ארבע על
 האהל (שבת קלז).

מי שהוציא אוהו פרק רביעי עירובין

מד.

עין משפט
 נר מצוה

י"א מ"י פ"ד מהל' סוכה
 הלכה מן טושיע א"ח
 מ"י מל' ספיף י"ז:
 ב [מ"י] פ"כ"ג מהל' שבת
 ה"ל ל טושיע א"ח מ"י
 ש"י ספיף א':
 י"ח ג מ"י פ"כ"ג מהל'
 שבת הלכה כן סמך
 לאוין סה טושיע א"ח מ"י
 שטו פ"א:
 י"ח ד מ"י שם טושיע שם
 ספיף כ':
 כ ה מ"י פ"ד מהלכות
 סוכה ה"ל מן טושיע
 א"ח מ"י מל' ספיף י"א:
 בא ד מ"י שם טושיע שם
 ספיף י"ז כהני'ה
 וסמך שטו ספיף פ':

רבי נסים גאון

וקא מביעא ליה הלכה
 כ"י אליעזר או אין הלכה
 כ"י אליעזר. היינו דאמר ר'
 אבהו בהדין פירקא
 במשנה, מי שיצא חוץ
 לתחום אמה אחת לא יכנס
 ר"ה אליעזר אומר ב' יכנס ג'
 לא יכנס.

רבינו חננאל

ואסיקנא לכולם פשיטא
 ליה לרב הסידא דהילכתא
 כרבן גבמליאל דשרי להלך
 בכבולה, ולא בעא אלא
 הכא דלא מלי גברא עד
 התחום, וא"ל רב נחמיה
 זיל עביד ליה מחיצה של
 בני אדם ויהלך נחמיה עד
 שריע בשתי אמות קרוב
 לתחום, ויכנס אילו שתי
 אמות בלא מחיצה, כ"י
 אליעזר דאמר מי שיצא
 חוץ לתחום שתי אמות
 יכנס, שישל לא יכנס.
 ומהבין עליה מיהא
 דחמיא נפלה דפנה לא
 חוץ בתחלה ביום טוב
 קל וחומר בשבת. א"ל
 איני והנני עושה אדם
 את (חביתו) [חביתו] דופן
 כ"י שיאלל וישתה וישן
 ויוקף המיטה ויפרוש
 עליה סוין כ"י שלא
 תפול חמה על המת
 ועל האוכלין, ואמרין אי
 הכי קשיין אהרדי. ואיתין
 לפרוקי הא ר' אליעזר הא
 רבן. ונדרה הדין פירוקא.
 ואסיקנא הא דחמיא עושה
 אדם את (חביתו) [חביתו]
 דופן ר' מאיר היא, (דחנן)
 [דחנן] עשאה לבחמה
 דופן לסוכה ר' מאיר
 פוסל ור' יהודה מכשיר,
 ר' מאיר דפסיל התם
 ואמר לאו מחיצה הוא
 קא שרי הכא דלא עביד
 ולא כלום, ל"י יהודה
 דמכשיר התם אלמא
 מחיצה היא, (הכא דקחני)
 אדם דמחיצה היא דעביד
 ואסידי. ואקשינא ותיסבאר
 דל"י מאיר ול"י יהודה
 גינה, אימור דשמעת להו
 דפליגי בבחמה, אבל אדם
 וכלים מי שמעת להו
 נדרה גס זה. ואסיקנא
 אלא הני מתניתא תרווייהו
 לרבנן גינה [דפליגי] על
 רבי אליעזר [וס"ל] דשרי
 להוסיף אהלי עראי
 בשבת וכל שכן ביום
 טוב, וכלין אכלין לא
 קשיא, הא דחמיא אין
 עושין בדופן שלישית.

אין דימא בדמל' גברי עסקין. והשתא אפי' אי אין הלכה כרבי
 אליעזר יכנס וא"ת כיון דאמר רבנן אפי' אמה אחת לא
 יכנס אע"פ שד' אמות שלו מונעו בתוך התחום ראשון ה"ג כי מלו
 גברי מחילות ומגיעות מוך התחום לא יכנס ויש לומר דלא

דמי דהכא כחשלקן מחילה דגברי
 וכבר ילא ע"י מחילה מארבע אמות
 שנתנו לו חכמים (ו) ומעתה הוה
 ליתן לו ארבע אמות אחרות וכיון
 שהוא בתחום ראשון לא ניתן לו ד'
 אמות אחרות אלא חוזר לתחומו
 הראשון אבל בהצנעת ד' אמות שלא
 הפסיד כנתינתו ד' אמות לא יכנס:
ד"א רבנן מאי תבעי ליה. ואף
 על גב דרבי מאיר פוסל

לקמן בהמה לדופן סוכה פשיטא ליה
 דהלכה כרבי יהודה אבל אין לפרש
 דבאדם אפי' רבי מאיר מודה דלא
 שייך ביה שמה יצרה דלאו היינו
 טעמא דר' מאיר כדמסקי פירק היסן
 (סוכה ד' כג). והא דפריך לקמן אדם
 וכלים מי שמעיין ליה היינו למאן
 דמפרש כסוכה דטעמא דרבי מאיר
 חיישין שמה תנח: **ש"י** שלא
 תפול חמה על החמה. והא דאמרין

דפרק כירה (שבת ד' מג): אין עושין
 מחילה למת נשציל מת הא דשרי
 הכא היינו כדמפרש התם צאין בני
 אדם ויוצצין נצלו וכו' ור"י מפ'
 דהכא הוה שפיר נשציל מי שאם יסריח
 המת יצטרכו לנצח את הסוכה:
פ"ק החלון. צ"ל כל הכלים (שבת דף

קכח): פ"ה דהאי חלון הוה
 למעלה בגג אבל מן הצד לא שייך
 איסור אהל והביא רביה מפ' כל גגות
 (לקמן ד' דז). גבי רב ושמואל דהו
 יתבי דההוא חצר נפל גודא (ו) ציני וציני
 אמר שמואל נגודו ליה גלימא אהרדיה
 רב לאפיה ופריך לשמואל למה לי
 למעבד הכי והאמר זה מטלטל עד

עיקר מחילה כו' ומשני דשמואל עבד
 לנשיעת בעלמא משמע שאם היה
 שמואל חוסר לנטול כרד לא היה
 קשה מידי דהיינו שרי למיעבד הכי
 אלמא לא חשיב אהל דפנות מן
 הצד והא דמפיד רב לא אעשיית
 מחילות אלא משום דקסבר אסור
 לנטול הסדין כמכא וצ"ל דסוכה

(ד' טז): גבי עובדא דשכחו ולא
 הביאו ס"ת מערב שבת למחר פרכו
 סדינין על גבי עמודין והביאו ס"ת
 וקראו צו ופריך פרכו למתחילה ומי
 שרי והאמר מר הכל מודים שאין
 עושין אהל עראי בתחלה בשבת רש"י ל"ג אלא פרכו סלקא דעתך
 פירוש איך הביאו דרך רשות הרבים ומשני אלא שגללו סדינין
 פרוסין ואין נראה למחוק הספרים ועוד מאי קשיא ליה איך הביאו
 דלמא הביאו דרך מלבושים ועוד דבשעתין מוכח דמן הצד שייך
 עשיית אהל דאעשיית דופן מייתי ליה ועוד דלשון חלון שייך כבולת

קפיד והוה דפון ג' של סוכה דחשצין ליה הכא אהל אבל לשמואל דשרי לנטול לא חשיב אלא תוספת אהל כמו דופן רביעית של סוכה
 דחשיב ליה תוספת משום דכלאו הכי מיסתיי ווי הוה אסיר שמואל כל שכן דהוה פריך ליה היכי שרי למיעבד הכי ומאן דשרי תוספת
 אהל למעלה נמי שרי כדמוכח בהמואל תפילין (לקמן דף קכ). גבי הני דכרי דציממא בעו טולא וצילילא צעו אורא וצ"ל הישן (סוכה דף כ):
 גבי ר"א ששבת כסוכה של ר' יוחנן: **ר"ב** מאיר דקפסיי התם אלא מאי דאמר ר' יהודה ויאלל וישן וצקונטרס פ"י דהוה מני למפרך אלא
 בלאו הכי פריך שפיר אף מ"מ קשה דמאי פריך כסמון אימר דאמור רבנן להוסיף למתחילה מי אמור הא אמר דל"מ דקפסיל לא חשיב אלא
 תוספת בעלמא ע"כ יש לומר דהיינו ודאי דפריך מדקאמר כ"י שיאלל וישתה וישן אלמא מיתבשר סוכה צהכי דעיקר מנחת סוכה בג' דברים
 הללו ואם כן הרי עשיית אהל למתחילה הוא אף קשה להשר מקו"י דהשתא כי משני הא ר"מ הא ר' יהודה לא מירך כלום אמתשה דנחמיה
 וגרעה לפרש דה"פ כיון דפוסל ר"מ לו' ימי סוכה שאינה יכולה לעמוד שם כל ז' גבי נחמיה שרי למתחילה אע"ג דמהני לא חשיב אלא
 תוספת בעלמא כיון שאותה מחילה אינה ראויה לו' וכן הא דקתני כ"י שיאלל וישתה וישן שרי דליכא למיחש שמה תבשר לפי שעה
 ובתר הכי פריך אימר דאמור רבנן להוסיף למתחילה מי אמור דכיון דמהני אפי' לשעה חשיב עשיית אהל למתחילה כמו פקק החלון:

וקמבעיא ליה הלכה כר"א. דלמך כמתינתין (ה) מי שיאל חוץ לתחום
 שמי אמות יכנס: דיקא נמי. דבדלל מלו גברי הוה: דלמך ליה. רב
 נחמן עשה לו מחילה של בני אדם ויכנס למה ליה למימר יכנס אלא
 הכי קאמר יעשה המחילה [עד] השמים ואחר כך יכנס הוא מעצמו

בלא מחילה: נפל דופנה. של סוכה:
 ולא יוקף אם המטה. שיש לו כסוכה
 כנגד הפרצה ואע"ג דלא מיחייב כצנין
 דדומה כמתחין לפנות לו מקום הסוכה
 אפי' הכי אסור וקשה להנך דשרי
 לעשות מחילה של בני אדם בשבת:
 כ"י שיאלל וישתה וישן. עיקר
 מנחתה של סוכה בג' דברים הללו:
 ויוקף אם המטה כו'. אלמא שרי
 ופרכין קשיין אהרדי: ואם לאו אין

פוקקין צו. דדמי לזונה שמוסיף
 על סמימת הבית ואף על פי
 שעראי הוא שהרי יחזור ויפתחנו:
 והא דאמר ענה. דאפי' רבנן לא
 שרו אלא להוסיף כגון פקק חלון
 דתוספת בעלמא הוא וצריכתא
 שרי למיעבד דופן למתחילה: ר'
 מאיר פוסל. מפרש כמסכת סוכה

דף כג. שמה תבשר: דלאו מידי
 קא עביד. דכיון דלא מתקן לסוכה
 אע"ג דעביד אהל שרי דקסבר
 עושין אהל עראי והואיל דלא מתקן
 סוכה אינו אלא אהל עראי ושרי.
 ואכתי טובא איכא למיפרך עלה
 דהא כ"י שיאלל וישתה וישן קתני
 אלמא לתקנה לסוכה קאמי הא
 פרכין עילה פירמי טובא עד
 דמפיקין ליה מטעמא: אימור

דשמעם ליה לרבי מאיר. דפסיל:
 כמכא. משום שמה תבשר: אדם. שיש
 צו דעת לעמוד או כלים שאין זוין
 ממקומן מי שמעת ליה והאי תנא
 אדם וכלים הוא דקתני עושה את
 תבירו דופן ויוקף את המטה: וסו.
 נהי דלא מתקן לה לסוכה: ר' מאיר.

דמוקמת להא דשריא אליציה ומשום
 דלא הוה תיקון מחילה והאל דלאו
 הכשר מחילה: אליצא דמאן. דשרי
 ר' מאיר לא קאמר כ"ר רביה ולא
 כרבנן דהא פקק החלון אין צו מנחת
 סוכה ולא שרו רבנן אלא להוסיף:
 אלא לאו והא רבנן. והא דקתני נפל
 דופנה לא יעמיד זה כו': בדופן

שלושים. דבשמי דפנות אין קרוי
 אהל וכי עביד זה דופן שלישית משוי
 ליה אהל ומודו רבנן דאין עושין
 אהל עראי בתחילה והא דקתני מותר
 דופן רביעית דכלאו הכי הוה אהל
 והאי תוספת בעלמא הוא ורבנן לטעמייהו דאמרי מוסיפין אהל בשבת:
 דיקא נמי. דהא דקתני אסור בדופן שלישית קאי: דקתני נפל דופנה.
 דמשמע דופן שהיא מותרת זה ורביעית לא הוה תיקון סוכה דמנן
 (סוכה דף כג). ואיין לה שלש דפנות פסולה הא בג' כשירה:
 אלא

ובגג קרי ליה ארובה כדמנן (פ"ה דף קה): משילין פירות דרך הארובה ונראה לר"ת דמן הצד שייך עשיית אהל והיכא שהמחילה מועלת
 להחיר חשוד עשיית אהל בתחלה כההיא דפירוס סדינין ולרבי דאסר לנטול בכל גגות שייך עשיית אהל למתחילה ואעשיית מחילות
 קפיד והוה דפון ג' של סוכה דחשצין ליה הכא אהל אבל לשמואל דשרי לנטול לא חשיב אלא תוספת אהל כמו דופן רביעית של סוכה
 דחשיב ליה תוספת משום דכלאו הכי מיסתיי ווי הוה אסיר שמואל כל שכן דהוה פריך ליה היכי שרי למיעבד הכי ומאן דשרי תוספת
 אהל למעלה נמי שרי כדמוכח בהמואל תפילין (לקמן דף קכ). גבי הני דכרי דציממא בעו טולא וצילילא צעו אורא וצ"ל הישן (סוכה דף כ):
 גבי ר"א ששבת כסוכה של ר' יוחנן: **ר"ב** מאיר דקפסיי התם אלא מאי דאמר ר' יהודה ויאלל וישן וצקונטרס פ"י דהוה מני למפרך אלא
 בלאו הכי פריך שפיר אף מ"מ קשה דמאי פריך כסמון אימר דאמור רבנן להוסיף למתחילה מי אמור הא אמר דל"מ דקפסיל לא חשיב אלא
 תוספת בעלמא ע"כ יש לומר דהיינו ודאי דפריך מדקאמר כ"י שיאלל וישתה וישן אלמא מיתבשר סוכה צהכי דעיקר מנחת סוכה בג' דברים
 הללו ואם כן הרי עשיית אהל למתחילה הוא אף קשה להשר מקו"י דהשתא כי משני הא ר"מ הא ר' יהודה לא מירך כלום אמתשה דנחמיה
 וגרעה לפרש דה"פ כיון דפוסל ר"מ לו' ימי סוכה שאינה יכולה לעמוד שם כל ז' גבי נחמיה שרי למתחילה אע"ג דמהני לא חשיב אלא
 תוספת בעלמא כיון שאותה מחילה אינה ראויה לו' וכן הא דקתני כ"י שיאלל וישתה וישן שרי דליכא למיחש שמה תבשר לפי שעה
 ובתר הכי פריך אימר דאמור רבנן להוסיף למתחילה מי אמור דכיון דמהני אפי' לשעה חשיב עשיית אהל למתחילה כמו פקק החלון:

וכתר הכי פריך אימר דאמור רבנן להוסיף למתחילה מי אמור דכיון דמהני אפי' לשעה חשיב עשיית אהל למתחילה כמו פקק החלון: